

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie ze skargi A. K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VIII AKa 136/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 26 czerwca 2024 r.,

oddala skargę.

Elżbieta Karska Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk

UZASADNIENIE

Skarżąca A. K. – pismem datowanym na 30 stycznia 2024 r. wniosła skargę
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez
nieuzasadnionej zwłoki, żądając:

1. stwierdzenia, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Warszawie
sygn. akt VIII AKa 136/23 doszło do naruszenia prawa Skarżącej
do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej
zwłoki tj. doszło do przewlekłości postępowania,
2. zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kwoty 20 000 zł;

3. zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej zwrotu kosztów niniejszego postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma procesowego Skarżąca wskazała, że niniejsze postępowanie toczy się od września 2019 roku, czyli ponad 4,5 roku. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie V Wydział Karny wydał wyrok 3 listopada 2022 r. - po upływie ponad 3 lat od dnia złożenia wniosku. Pełnomocnik Skarżącej złożył apelację 15 grudnia 2022 r. Apelacja wpłynęła do tut. Sądu w 2023 roku. Do dziś podjęto wszystkie czynności dowodowe, jakie są niezbędne do wydania orzeczenia. Dotychczas Sąd Apelacyjny w Warszawie wyznaczył cztery terminy rozpraw, z których trzy odwołał. Pierwszą wyznaczono na 25 maja 2023 (postępowanie toczyło się pod sygn. akt II AKa 35/23,) następnie po podjętej interwencji pełnomocnika Skarżącej poprzez złożenie pisma z 10 października 2023 r. („wniosek o przyśpieszenie”) została wyznaczona rozprawa na 23 listopada 2023 r. pod nową sygnaturą VIII AKa 136/23. Dnia 13 grudnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie ponownie wyznaczył nowy termin rozprawy na 29 stycznia 2024 r., a 16 stycznia 2024 r. poinformowano pełnomocnika Skarżącej o zmianie terminu rozprawy i wyznaczeniu nowego na 25 marca 2024 r. jednocześnie wskazując, że nie uległ zmianie skład rozpoznający apelację.

Reprezentant Skarbu Państwa - Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie (dalej również: Prezes SA w Warszawie) zajął stanowisko w sprawie, wnosząc o oddalenie skargi. W uzasadnieniu wskazał, że nie wystąpiły odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania czynności niezbędnych do rozpoznania sprawy Skarżącej. Czynności związane z prowadzeniem sprawy były wykonane niezwłocznie oraz w normalnym toku czynności. Jak ponadto podkreślił, w 2020 roku z powodu pandemii koronawirusa na kilka miesięcy ograniczono możliwość przeprowadzania rozpraw. Powyższe wpłynęło na powstanie - z przyczyn niezależnych ani od stron, ani od Sądu - zaległości, które są sukcesywnie nadrabiane, a posiedzenia Sądu wyznaczane sukcesywnie wraz z kolejnością wpływu. Zdaniem Prezesa SA w Warszawie brak jest podstaw do stwierdzenia przewlekłości w niniejszym postępowaniu, a w konsekwencji do zasądzenia żądanej sumy pieniężnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy, po dokonanej analizie akt sprawy toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. VIII AKa 136/23, doszedł do przekonania, że brak jest podstaw do stwierdzenia w tej sprawie przewlekłości postępowania. Skutkowało to, w myśl art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuraturę i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej także: ustawa o przewlekłości postępowania) koniecznością oddalenia skargi wywiedzionej przez A. K..

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że art. 2 ust. 1 ustawy o przewlekłości postępowania dopuszcza możliwość wniesienia przez stronę skargi o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Wprawdzie przepisy ustawy o przewlekłości postępowania nie definiują jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za przewlekłość; to w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego zasadnie zauważa się, iż znamiona przewlekłości postępowania przypisuje się z reguły dopiero kilkunastomiesięcznej lub dłuższej bezczynności sądu drugiej instancji w wyznaczeniu terminu rozprawy odwoławczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 maja 2022 r., I NSP 149/22 i powoływane tam orzecznictwo). Podkreślić jednocześnie należy, że art. 2 ust. 2 ustawy o przewlekłości postępowania wprost stanowi, iż dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, znaczenie ma łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona. Choć czas trwania postępowania stanowi niezwykle istotny element oceny czy *ad casum* naruszono prawo strony

do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, to nie stanowi on jedynej przesłanki weryfikacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 11 maja 2022 r., I NSP 106/22; z 25 sierpnia 2021 r., I NSP 105/21). Konieczne jest bowiem odniesienie się do realiów konkretnej sprawy i dokonanie oceny przez pryzmat kryteriów określonych w art. 2 ustawy o przewlekłości postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19).

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o przewlekłości postępowania, dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Przeprowadzona analiza akt sprawy VIII AKa 136/23 pozwala na odtworzenie czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w Warszawie po wpłynięciu akt postępowania wraz z apelacją pokrzywdzonej A.K. w dniu 17 stycznia 2023 r., do wydania wyroku w dniu 25 marca 2024 r.

Akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 17 stycznia 2023 r., w tym samym dniu nadano sprawie sygnaturę. Następnie 19 stycznia 2023 r. wylosowano sędziego referenta. Zarządzeniem z 5 kwietnia 2023 r. sprawę skierowano do wyznaczenia pozostałych członków składu orzekającego i w tym samym dniu dokonano losowania oraz wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 25 maja 2023 r. W dniu 22 maja 2023 r. sprawa została zdjęta z wokandy z uwagi na to, że sędzia referent przebywał na zwolnieniu lekarskim. Zarządzeniem z 9 października 2023 r. wyznaczono

kolejny termin rozprawy apelacyjnej na dzień 23 listopada 2023 r. Kolejno w dniu 8 listopada 2023 r. z uwagi na wyjazd służbowy na szkolenie sędziego referenta sprawę zdjęto z wokandy. Zarządzeniem z 11 grudnia 2023 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 29 stycznia 2024 r. Następnie w dniu 9 stycznia 2024 r. odwołano ww. termin rozprawy z uwagi na kolizję tego terminu z sesją sędziego referenta w innym sądzie i wyznaczono kolejny termin rozprawy na dzień 25 marca 2024 r. W dniu 25 marca 2024 r. odbyła się rozprawa apelacyjna oraz został wydany wyrok w sprawie VIII AKa 136/23.

Jak już wyżej wskazano, sam czas trwania postępowania nie stanowi jedynej przesłanki przewlekłości postępowania; konieczne jest odniesienie się do realiów konkretnej sprawy i dokonanie oceny przez pryzmat kryteriów określonych w art. 2 ustawy o przewlekłości postępowania. Należy zatem stwierdzić, że co prawda od dnia wniesienia do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie wniosku w dniu 3 września 2019 r.. do dnia ogłoszenia wyroku w dniu 25 marca 2024 r. upłynęło 4,5 roku, to jednak w postępowaniu odwoławczym, któremu zarzucono przewlekłość, czynności podejmowane przez Sąd Apelacyjny w Warszawie zmierzały do rozstrzygnięcia sprawy i były sukcesywnie podejmowane. Podkreślić należy, że pierwszy termin rozprawy apelacyjnej wyznaczono już 2,5 miesiąca po wpływie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie akt wraz z apelacją. Co prawda terminy były kolejno zmieniane, co nie powinno tyle razy mieć miejsca, jednak sąd reagował na występujące okoliczności z odpowiednim wyprzedzeniem. Wyrok został wydany na 14 miesięcy po wpływie apelacji wraz z aktami do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, zaś jak wyżej wskazano w orzecznictwie przyjmuje się, że znamiona przewlekłości postępowania przypisuje się z reguły dopiero kilkunastomiesięcznej lub dłuższej bezczynności sądu drugiej instancji w wyznaczeniu terminu rozprawy odwoławczej.

Przy czym podkreślić należy, że charakter sprawy wskazuje na to, że miała ona szczególne znaczenie dla Skarżącej, która swoim zachowaniem nie przyczyniła się do przedłużenia postępowania, zaś wnioskiem z 10 października 2023 r. wniosła o przyspieszenie rozpoznania sprawy i wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej. Zwrócić trzeba jednak uwagę, że sąd już 9 października 2023 r. wyznaczył kolejny termin rozprawy apelacyjnej

na dzień 23 listopada 2023 r. Co prawda do orzeczenia w sprawie doszło 25 marca 2024 r., jednak tok postępowania wskazuje, że stało się tak ze względu na różne wskazane wyżej okoliczności.

Na marginesie jeszcze dodać należy, że Sąd Najwyższy w sprawach ze skarg na przewlekłość postępowania sprawdza jedynie prawidłowość ciągu czynności podejmowanych w przebiegu postępowania, któremu zarzucana jest przewlekłość, a ten w niniejszej sprawie należy uznać za prawidłowy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o przewlekłości postępowania orzekł jak w sentencji postanowienia, oddalając skargę.

Elżbieta Karska Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk

[SOP]

[ms]